

TMMOB 6 ŞUBAT DEPREMLERİ 8. AY DEĞERLENDİRME RAPORU

6 Şubat 2023 Depremlerinin Etkisi Sürüyor...

GİRİŞ

6 Şubat 2023'te Kahramanmaraş'ın Pazarcık ve Elbistan ilçelerinde 9 saat arayla yaşanan 7.7 ve 7.6 büyüklüklerindeki depremler ve sonrasındaki artçı depremler 15 milyona yakın nüfusun yaşadığı 11 ilimizde (Kahramanmaraş, Hatay, Gaziantep, Adıyaman, Malatya, Kilis, Şanlıurfa, Adana, Osmaniye, Diyarbakır, Elazığ) büyük bir yıkıma ve can kaybına yol açmıştır.

Oldukça geniş bir coğrafyayı etkileyen depremlerde resmi açıklamalara göre 50 bin 783 kişinin hayatını kaybettiği, 107.204 kişinin ise yaralı olduğu belirtilmiştir. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının açıklamalarına göre Hatay'da 13 bin 883, Kahramanmaraş'ta 7 bin 295, Adıyaman'da 5 bin 826, Malatya'da 4 bin 197, Gaziantep'te ise 3 bin 805 olmak üzere bölgede 36 bin 932 bina deprem anında yıkılmıştır. Toplam 872 bin bağımsız bölümden oluşan 311 bin bina ise aldıkları hasarlar nedeniyle kullanılamaz hale gelmiştir.

Depremde yaşanan kayıplara ve yıkımlara ilişkin tüm veriler aradan geçen 8 ay sonunda henüz açıklanmış değildir.

Cumhuriyet tarihimizin en ağır felaketiyle karşı karşıya geldiğimiz 6 Şubat depremleri bugüne kadar yaşadığımız pek çok büyük depreme karşın ülkemizin, şehirlerimizin, binalarımızın, kurumlarımızın ve halkımızın depreme hazır olmadığı gerçeğini çok acı biçimde ortaya çıkarmıştır.

1950'lerden bu yana genişleyerek sürdürülen plansız sanayileşme ve kentleşmeyi kalkınma modeli olarak benimseyen, insanları ve kenti sermaye birikimi için ucuz işgücü ve ucuz altyapı aracı olarak ele alan, bu plansızlığın sosyal ve kültürel boyutunu, toplumsal maliyetini göz ardı ederek daha fazla para ve kazanç peşinde olan anlayışın kaçınılmaz sonuçlarından birisi de doğa olaylarının afete/felakete dönüşmesi sonucunu doğurmuştur.

2003'te Bingöl'de, 2011 Van'da, 2020'de Elazığ-Sivrice ve İzmir'de ve ne yazık ki bu kış gerçekleşen ve 11 ilimizi etkileyen 6 Şubat depreminde de benzer acıları tekrar tekrar yaşadık, yaşıyoruz.

Bilimi, planlamayı ve denetimi dışlayan, rantı egemen kılan bu politika modeli, çaresizliğin ve yetersizliğin değil, bilinçli bir tercihin ürünüdür. Yaşanan her aşırı doğa olayı, gerekli önlemlerin alınmaması nedeniyle afete dönüşerek büyük can ve mal kayıplarına neden olmaktadır.

TMMOB ve bağlı odaları olarak depremin ilk gününden itibaren tüm örgütlülüğümüzle, tüm kurullarımızla, tüm üyelerimizle büyük bir seferberlik içinde olduk. Bir yandan üyelerimizin mesleki bilgi ve birikimini deprem bölgesindeki mühendislik, mimarlık, şehir plancılığı hizmetlerinin karşılanması için yönlendirirken, diğer yandan da topladığımız yardım ve barınma malzemelerini bölgeye gönderdik. Yöneticilerimiz ve gönüllü üyelerimiz depremin ilk gününden itibaren bölgenin her yerinde çalışmalara katıldılar.

Yaşanan yanlışlıkları ve eksiklikleri raporlarımızla dile getirdiğimizde ise iktidar yandaşlarının saldırılarına maruz kaldık.

DEPREMİN YOL AÇTIĞI HASARLAR

Arama- Kurtarma Çalışmaları; Can Kayıpları ve Yaralılar

İçişleri Bakanlığı tarafından 24 Nisan 2023'te yapılan açıklamaya göre 6 Şubat 2023'te meydana gelen Kahramanmaraş merkezli depremlerde hayatını kaybedenlerin sayısı 50 bin 783'tür. Yaralı sayısının ise 107.204 olarak belirtilmiştir.

Türkiye Afet Müdahale Planına göre Türkiye'de yaşanması olası afetlerde arama-kurtarma çalışmalarından ve koordinasyonundan sorumlu kurum AFAD'dır.

AFAD'ın açıklamasına göre depremden bir gün sonra 07 Şubat 2023 saat 19.00 itibarıyla "Bölgede AFAD, PAK, JANDARMA, DAK, Milli Savunma Bakanlığı, UMKE, İtfaiye, Milli Eğitim Bakanlığı, STK ve Gönüllüler, Güvenlik, Yerel Destek Ekipleri'nden görevlendirilen personel ile uluslararası arama-kurtarma ekiplerinden oluşan toplam arama ve kurtarma personeli sayısı 60.217'dir. Dışişleri Bakanlığı ile yapılan görüşmeler neticesinde diğer ülkelerden yardım için gelen 3.251 personel afet bölgesine sevk edilmiştir."

İfade edilen rakamın gerçeği yansıtmadığı bilinmektedir. Ancak doğru olduğu varsayılsa bile ilk bakışta oldukça yüksek görünen görevli insan sayısı bile etki alanı oldukça büyük olan deprem bölgesi için gerçekte yeterli değildir.

DEPREMDEN ETKİLENEN İLLER	YIKIK BİNA	GEREKLİ EKİP SAYISI	GEREKLİ KİŞİ SAYISI
ADANA	88	12	240
ADİYAMAN	5.826	809	16.180
DİYARBAKIR	21	3	60
ELAZIĞ	56	8	160
GAZİANTEP	3.783	525	10.500
KAHRAMANMARAŞ	7.307	1.014	20.280
MALATYA	4.238	589	11.780
HATAY	13.883	1.912	38.240
KİLİS	448	62	1.240
OSMANİYE	649	90	1.800
ŞANLIURFA	633	88	1.760
TOPLAM	36932	5112	102240

AFAD'ın 8 Mart 2023 tarihli Kahramanmaraş Depremleri iller icmali kullanılarak hazırlanan tabloda da görüleceği gibi

- arama-kurtarma çalışmalarında ilk 3 günün en yaşamsal önemi,
- enkazın büyüklüğüne bağlı olmakla birlikte ortalama her bir binada en az 10 saatlik bir çalışma gerçekleştirileceği,
- yıkılan her bir binada ortalama 20 kişilik bir ekibin çalışma yapacağı varsayımıyla

bölgede görev üstlenmesi gereken kişi sayısı 100.000 kişinin üzerindedir.

Kaldı ki depremden etkilenen kentlerde ilk iki gün hiçbir alanda organize bir çalışma yürütülmemiştir. Kriz merkezi kurulmamış, arama-kurtarma çalışmalarına başlanmamıştır.

Afet koordinasyonundan ve acil müdahaleden sorumlu olan AFAD, deprem sonrası ilk iki gün bazı bölgelere hiç gitmemiş, bazı bölgelerde ise çok az sayıda ekip bulundurabilmiş, ekip ve ekipman yetersizliği nedeniyle etkin bir arama-kurtarma çalışması yapamamıştır. Öyle ki defin işlemleri için dahi iş makinesi, kepçe ve kürek temin edilememiştir. Arama-kurtarma çalışmaları önce bölge halkının, sonrasında ise ulusal ve uluslararası sivil toplum kuruluşları ve gönüllülerin çabasıyla el yordamıyla yürütülmüştür.

Bölgedeki pek çok köye ne arama-kurtarma ekipleri ne de yardımlar ulaşabilmiştir. Yaptığımız inceleme çalışmaları sırasındaki gözlemlerimiz ve bölge halkının aktarımlarından, depremde yaşamını yitirenlerin gerçek sayısının resmi olarak açıklanan sayıdan çok daha fazla olduğu anlaşılmaktadır. Arama-kurtarma çalışmalarının geç başlaması ve iyi yönetilememesi can kaybının artmasına neden olmuştur.

Ölen insan sayısının bu denli artmasına neden olan faktörlerin en önemlileri, geç müdahale, kamu otoritesinin eksikliği, afete hazır olmama, koordinasyonu sağlayacak afet yönetim planının olmayışının getirdiği plansızlık ve koordinasyon eksikliği, acil müdahale sağlık merkezlerinin oluşturulamaması, zorlu kış şartlarında barınma ihtiyacının giderilememesi olarak sıralanabilir.

Her ne kadar kamu ve yerel yönetim çalışanları, madenciler, kolluk kuvvetleri, arama- kurtarma konusunda uzman STK gönüllüleri ve müdahale etmeye çalışan vatandaşlarımızın iyi niyetli çabaları ve insanları yaşatmaya dönük olağanüstü gayretleri olsa da, özellikle ilk 72 saatte etkin ve koordineli müdahale konusunda kamu otoritesinin eksikliği, arama –kurtarma ekiplerin sayıca yetersizliğinin yanı sıra gerekli donanımına sahip yetişmiş eleman ve teknolojik donanım eksikliği, ekip olan yerlerde ise iş makinesi, vinç ve jeneratör vb. ekipman yetersizliği gibi kritik faktörler ne yazık ki enkaz altında kalan insanlarımıza çok geç ulaşılmasına ve ölümlerin inanılmaz boyutlarda artmasına neden olmuştur.

Diğer önemli bir husus da arama-kurtarma çalışmalarına geç başlanması kadar enkaz kaldırma çalışmalarına erken başlanmasıdır. Depremın 8. gününde hala enkaz altındaki canlı kişilere ulaşılabilirdiği halde enkazların kaldırılmaya başlanması, kurtarılmayı bekleyen vatandaşlarımızın ölmelerine neden olduğu gibi enkaz altında kalarak yaşamlarını yitiren insanların da vücut bütünlüğünün bozulmasına yol açmıştır.

1999 Depreminde çok sayıda kişinin kaybolduğu bilinmektedir. Resmi rakamlara göre 18 bin 373 kişinin hayatını kaybettiği 1999 Marmara depreminde 5 bin 840 kişi de kaybolmuştur. Bugünden kesin bir hükme varılması zor olmakla birlikte etki alanı çok daha geniş olan Kahramanmaraş Depremlerinde kayıtlara girmeyen ve sayılara yansıtılmayan kaybolan kişi sayısının çok daha fazla olacağını öngörmek çok da yanlış bir hüküm olmayacaktır.

Adli makamların elinde bulunan kayıtlardaki kimliği bilinen ölümlerle ve bilinmeyen ölümlerin sayılarının açıklanması, adrese dayalı nüfus kayıtlarıyla karşılaştırılması ve kamuoyuna açıklanması toplumda gerçek ölüm sayısına dair soru işaretlerini giderebilecek bir yöntem olarak düşünülmelidir.

Gıda ve Su Temini

Merkezi bir koordinasyon sağlanamadığı için bölgeye sevk edilecek gıda yardımlarının sevk çıkış noktası, varış noktası, sevke konu malzemelerin içeriğini kapsayan bir prosedürün ve/veya sorumlu kişilerin olmaması ciddi sorunlar yaşanmasına neden olmuştur. Sonuçları ise gıda güvenliği ve insan sağlığı riskleri, saha kargaşası ve yardımların birçok merkez dışı noktalara ulaşamaması şeklinde kendini göstermiştir.

Deprem bölgesinde gıdaya ve suya erişim en temel ihtiyaç olarak sürekli karşılanmalıdır. Ancak

özellikle yaz ayları döneminde bazı illerimizde su sorunu yaşanmıştır. TMMOB ve bağlı odaları dayanışma çalışmalarını sürdürerek bu eksikliği giderecek kampanyalar yürütmüştür.

Geçici Barınma Alanları/Çadır kentler

Deprem bölgesinde kurulan geçici barınma alanları 2,5 milyon vatandaşımızı barındırmaya yetmediği gibi altyapı hizmetleri bakımından da yetersizdir. Birliğimizin ve bağlı Odalarımızın geçici barınma alanlarının kurulum sürecinde ulusal ve uluslararası standartlara uyulması gerektiği yönündeki tüm uyarılarına rağmen bölgede kurulan çadır kentlerde bu standartlara uyulmamıştır. Hızla kurulan çadır kentlerde insani gereksinimler dikkate alınmamış, salt kapalı alanlar oluşturma anlayışı egemen olmuştur. Bu durum çadır kentlerde barınan yurttaşlarımızın yaşamlarını sürdürülebilmeleri açısından ciddi sorunlara kaynaklık etmektedir.

Yer seçiminde yapılan hatalar ve altyapısı kurulmadan oluşturulan çadır kentlerde kullanılan, iklim şartlarına ve yangın standartlarına uygun olmayan malzemeden üretilmiş çadırlar, zorlu kış koşullarına dayanamamıştır. Adıyaman, Diyarbakır ve Şanlıurfa'da yaşanan seller; Adıyaman, Hatay, Kahramanmaraş ve Osmaniye'de çıkan yangınlar; Iskenderun'da yaşanan fırtına çadır kentlerde yaşanan depremedeleri defalarca mağdur etmiştir.

Tarlaların içerisine kurulan pek çok çadır kentte çadırları yağmur, çamur vb. etkilerden koruyacak bir subasman betonu dahi atılmamış, su drenaj sistemleri kurulmamıştır. Kendi olanaklarıyla buldukları palet vb. malzemelerle çadır tabanını sudan ve çamurdan korumaya çabalayan depremede yurttaşlarımız yağın her yağmurdan sonra çadırların içine giren sular ve çamurla uğraşmak zorunda kalmıştır.

Nizami olarak kurulmayan çadır kentlerin birçoğunda çadırlar arası minimum mesafe kuralına uyulmamıştır. Sıkışık bir biçimde ve gerekli acil kaçış, ulaşım akslarına imkân vermeyen yerleşim biçimleri çadır kentlerde barınan yurttaşlarımızı tehlikelere karşı açık ve savunmasız bırakmıştır.

Hasar Tespit Çalışmaları

AFAD'ın 2 Mart 2023'teki açıklamasına göre depremden etkilenen illerdeki 1.538.009 binada, 4.765.345 bağımsız bölümde hasar tespit çalışması tamamlanmıştır. Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı raporuna göre ise 6 Mart 2023 tarihi itibarıyla 1.712.182 binada hasar tespit çalışması yapılmıştır. Buna göre 35.355 binanın yıkıldığı, 17.491 binanın acil olarak yıkılması gerektiği ve 179.786 binanın ağır, 40.228 binanın orta ve 431.421 binanın az hasarlı olduğu tespit edilmiştir. Yıkılan veya büyük hasar gören binaların arasında mesken olarak kullanılanların dışında tarihi ve kültürel yapılar, okullar, idari binalar, hastaneler, oteller de bulunmaktadır.

Resmi verilere göre depremden etkilenen 11 ildeki toplam bina sayısı yaklaşık 2,6 milyon, konut sayısı yaklaşık 5,6 milyondur.

Depremi ilk günü Birliğimiz ve bağlı Odalarımızca Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığına yazı yazılarak konusunda uzman üyelerimizin yürütülecek hasar tespit çalışmalarına destek verebileceği bildirilmiştir.

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı İl Müdürlükleri kanalıyla bazı birimlerimizden gönüllülerin bölgedeki çalışmalara destek olmaları talep edilmiştir. Bakanlık tarafından kurulan bu ilişki tarzı, bizim bölgede koordineli bir çalışma yapma taleplerimizle örtüşmese de bölgedeki çalışmaların aciliyeti göz önüne alınarak gönüllü üyelerimizin bölgeye sevki sağlanmıştır.

Deprem bölgesinde Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının koordinasyonunda gerçekleştirilen bina hasar tespit çalışmaları, büyük oranda tamamlanmış bulunmaktadır. Bu çalışmaların bir kısmında teknik olarak yeterli olmadığı düşünülen meslek gruplarından, hasar tespit eğitimi almamış veya bireysel olarak başvuran birçok kişinin meslekleri dahi sorgulanmadan ekiplere dâhil edildikleri gözlemlenmiştir. Bu da yapılan hasar tespitlerin güvenilirliğinin sorgulanmasına neden olmuştur.

Yapılan çalışmalarda hızlı sonuç alabilmek için değerlendirme kriteri olarak hasar tespitinin yapısal elemanlar üzerinden gerçekleştirilmesi benimsenmiştir.

Bu çalışmalarda bir amaç mevcut binaların yıkım ve güçlendirme seçeneklerinin belirlenmesi iken bir diğer amaç da hasarsız ve az hasarlı binalara dönüşü olabildiğince hızlandırmaktır. Ancak yaşadığımız depremde birçok örnekte gördüğümüz üzere “hasarsız veya az hasarlı” olarak sınıflandırılan birçok bina, yapısal olmayan hasarlar sebebiyle vatandaşların geri dönmesine uygun değildir.

Öte yandan, hasar durumlarının tanımlanmasındaki çelişkiler ve depremzedelere yapılacak nakdi yardımların hasar durumlarıyla ilişkilendirilmesi gibi bilim ve teknikten uzak siyasi açıklamalar, vatandaşların konutlarının hasar durumlarının gerçek durumundan farklı biçimde tanımlanması konusunda talepte bulunması gibi ikincil sorunlar üretmiştir.

Yerleşim yerlerine içme ve kullanma suyunun temininden sorumlu kuruluş olan Devlet Su İşleri (DSİ) Genel Müdürlüğü tarafından yapılan çalışmaya göre deprem bölgesinde 169 km uzunluğundaki içme suyu isale hattı, 135.000 m³/gün kapasiteli içme suyu arıtma tesisi, 10.000 m³ depolama hacmine sahip su deposu hasar görmüştür.

Belediyelerin altyapı yatırımlarından sorumlu kuruluş olan İLBANK tarafından yapılan çalışmaya göre yaşanan depremlerde, belediyelere ait 185 km uzunluğundaki isale hattı, 2 içme suyu arıtma tesisi, 7 atık su arıtma tesisi, yaklaşık 500 km uzunluğundaki içme suyu şebekesi, 1.842 km uzunluğundaki kanalizasyon şebekesi, 5 pompa istasyonu, 23 su deposu hasar görmüştür.

Halen içme suyu ve kanalizasyon sistemlerine ilişkin hasar tespit çalışmaları tamamlanmamıştır.

“Yıkılan veya Ağır Hasar Gören Binalarla İlgili Delil Toplama/Delil Tespiti” işlemleri

Depremin ardından yıkılan binalarla ilgili sorumlulukları bulunan kişilerin tespiti amacıyla bölgede Cumhuriyet Başsavcılıklarınca başlatılan soruşturmalar kapsamında yıkılan ve ağır hasarlı binalarda cumhuriyet savcısı nezaretinde bilirkişi ve olay yeri inceleme ekiplerinin katılımıyla numune alma işlemleri yapılmıştır.

Bu süreçte Bilirkişilik Daire Başkanlığının talebiyle Birliğimiz, Cumhuriyet Savcılıkları tarafından açılan soruşturmalar kapsamında görevlendirilen bilirkişilerin yapacakları tespitlerde birlikteliğin sağlanmasına yönelik bir kılavuz hazırlanması çalışmalarına aktif katılım sağlayarak katkı koymuştur.

Kamu Yapıları

Hatay, Adıyaman, Kahramanmaraş ve Malatya’da deprem sonrası acil müdahale ve iyileştirme süreçlerinde, barınma ve koordinasyon merkezi gibi ihtiyaçların karşılandığı yapılar olması beklenen kamu yapılarının çoğu (hükümet konakları, valilikler, belediye başkanlıkları, okullar, aile sağlığı

merkezleri, hastaneler, ibadethaneler ve inanç yapıları, polis evleri, jandarma yapıları ve lojmanlar) ağır hasar aldıkları için bu görevlerini yerine getirememiştir.

Depremi hasarsız ya da az hasarlı atlatan eğitim yapıları ise kaymakamlık, valilik vb. kamu kurumları tarafından kullanıldıkları için asli fonksiyonları olan eğitim faaliyetlerini yürütememiştir.

Enkaz Yönetimi

İnşaat ve yıkıntı atıkları; konut, köprü, yol ve benzeri yapıların tamirata, yenilenmesi, yıkımı ve doğal afetler sonucu oluşan atıklardır. Bu atıklar, kullanılan malzemelerin cinsine bağlı olarak değişmekle birlikte genel olarak betonarme, beton, sıva, tuğla, ahşap, cam, metal parçaları, kiremit, plastik, asfalt ve doğal taş malzemeleri içermektedir.

Deprem sonrası ortaya çıkan enkaz (inşaat ve yıkıntı atıkları), doğru bir şekilde bertaraf edilemediği takdirde yeraltı sularına, tarım arazilerine, bitki örtüsüne, çevre ve insan sağlığına zarar vereceği aşikârdır. 6 Şubat 2023 Depremlerinden sonra ülkemizde afet yönetimindeki eksiklikler bir kez daha ve en acı şekilde gözler önüne serilmiştir. Afet bölgesindeki 11 ilimizde yıkılan binaların atıklarının önceden bir planlama olmadığı için kontrolsüz bir şekilde boş arazilere döküldüğü gözlenmiştir.

Çevre Mühendisleri Odası İstanbul Şubemizin Hatay İli'nde deprem sonrası inşaat ve yıkıntı atıklarında bulunan asbestin varlığını belirlemek ve bu asbestin çevresel yayılımını ve sağlık risklerini değerlendirmek üzere Hatay ilinde yapmış olduğu inceleme ve araştırma çalışmalarında elde edilen bulgulara göre;

- enkaz kaldırma çalışma çalışmalarının yapıldığı binaların hemen hiç birinde sulama faaliyeti yapılmadığı,
- hafriyatın depolama alanlarına taşınması esnasında kullanılan kamyonların kasalarının toz yayılımını önlemek amacıyla branda vb. malzeme ile kapatılmadığı,
- depolama alanlarının yer seçiminde önceliğin inşaat ve yıkıntı atıklarının çevre ve insan sağlığı üzerindeki olumsuz etkilerinin en aza indirmeye değil, lojistik imkanlara öncelik verildiği görülmüştür.

Numunelerin analiziyle elde edilen bulgular, asbest liflerinin yaşam alanlarına ve faunaya yayıldığını, araç üzerinden alınan toz numunelerinde asbest liflerinin bulunması ise asbest yayılımının rüzgar ve tozla birlikte yayılımının devam ettiğini göstermektedir.

Bu durum hem tozun, hem de inşaat ve yıkıntı atıkları içerisinde bulunan asbest ve diğer tehlikeli maddelerin çevreye yayılarak ekolojik kirlilik ve insan sağlığı için büyük bir tehdit oluşturmasına neden olmaktadır.

Tozla mücadelede gerekli önlemlerin alınmaması, halk sağlığı açısından ciddi bir risk doğurmaktadır. Tozun yüzey sularına ve faunaya olumsuz etkileri bulunmaktadır. Sulara ulaşan tozlar sulardaki organik ve inorganik yükü artırmakta, faunada ise bitki tozlaşması ve fotosentezi olumsuz etkileyerek verimi düşürmektedir.

Enkaz kaldırma çalışmaları sırasında sulama çalışmalarının yetersizliği nedeniyle depremzede halk, gönüllüler, çalışmalarda görevli işçiler ve kamu personeli toz ve asbeste maruz kalmaktadır. Tozun ve asbestin etkilerini azaltmak için mutlaka FFP3 koruyuculuk özelliğine sahip maske kullanması gerekmektedir. Ancak bölgede yapılan gözlemler maske kullanımının neredeyse hiç olmadığı ve hemen herkesin toza direkt maruz kaldığı yönündedir.

Çalışmayı yapan ekibin ulaşımda kullandığı araçtan alınan toz numunelerinde asbest lifi tespit edilmiştir. Bu tespit, atık yönetimi uygulamalarında yapılan hatalar nedeniyle enkaz çalışma alanlarında kısa süreli zaman geçirmenin veya bölgede karayolu ile seyahat etmenin dahi asbeste maruz kalma riskinin bulunduğu göstermektedir.

Depremi ardından dönemin ilgili bir bürokrati, kamuoyuna yapmış olduğu açıklamada *"Asbest içeren katı haldeki maddelerin usulüne uygun yönetilmesi bizim açımızdan önemli olan husustur. Bakanlık olarak bu konuda döküm sahalarının geri dönüşüm ve ayrıştırma ihalelerinde kullanılan şartnamelerde, asbest içeren katı maddelerle ilgili gerekli tedbirlerin alınmasının yüklenici firmaların sorumluluğuna verilmesine yönelik madde eklenmiştir"* şeklinde demeç vermiştir.

O halde yetkililere soruyoruz: Bugüne kadar yüklenici firmalar asbest içeren katı maddelerle ilgili ne gibi tedbirler almıştır ve bertaraf edilen asbestli malzeme miktarı nedir?

Asbest, Uluslararası Kanseri Araştırmaları Ajansı (IARC) tarafından **"kesin kanserojen"** olarak kabul edilmekte ve etkileri genellikle 15-20 yıl sonra ortaya çıkmaktadır. Bu tehlikeli maddeye karşı gereken tedbirler zamanında alınmazsa, bunun sorumluluğu ilgili kamu kurumlarına ve yöneticilere aittir.

Asbest içeren malzemelerin atık yönetimi oldukça önemlidir. Bu malzemelerin kullanıldığı alandan sökülmesi, taşınması ve bertarafı sırasında sızdırmaz ekipmanların kullanılması ve asbest içeren atıkların ilgili mevzuat hükümlerince bertarafının sağlanması gerekmektedir. Depremler sonucunda

oluşabilecek atık miktarları hesaplanarak uygun depolama alanları yaratılmalı ve bu alanlara ulaşım güzergahları belirlenmelidir. Atık taşıma ve bertaraf işlemleri yasa ve yönetmeliklere uygun olarak yapılmalıdır.

Ulaştırma Ağı

Arazi çalışmaları sırasında karayolları ve karayolu köprülerinde de çeşitli hasarların olduğu gözlemlenmiştir. Örneğin Şekil 1 ve Şekil 2’de Adıyaman ile Besni ilçesi arasındaki karayolunda gözlemlenen göçmeler yer almaktadır. Fotoğraflarda görüldüğü gibi yoldaki çatlaklar oldukça büyük ve derindir.

Şekil 1 – Adıyaman-Besni arasındaki yol göçmeleri (sol)

Şekil 2 – Adıyaman-Besni arasındaki yol göçmeleri (sağ)

Depremden etkilenen illerde otoyollarda, bölünmüş karayollarında, devlet yolu ve il yollarında çökme ve kaymaların meydana geldiği; Tarsus-Adana-Gaziantep (TAG) Otoyolu ile Malatya D850 Devlet Yolunun belirli bölümlerinin depremden sonra ağır hasar nedeniyle kullanılmadığı görülmüştür. Bazı kentlerde otogarlardaki yapısal hasarlar nedeniyle bu yapıların da kullanılmadığı gözlemlenmiştir.

İletişim ve Haberleşme Ağı

Deprem bölgesindeki telekomünikasyon şebekesinde yaşanan büyük yıkım, haberleşmenin önemli ölçüde kesilmesine yol açarken, depremin üzerinden günler geçtikten sonra bile pek çok yerleşimde mobil iletişim ve İnternet bağlantısı kurulamamıştır.

Depremin yol açtığı iletişim kesintileri, kişi ve kurumların birbirleriyle bağlantı kuramamasının ötesinde, arama-kurtarma çalışmalarını engellemiş, enkazlardan gelen yardım isteklerinin işletilmemesine ve can kayıplarının artmasına yol açmıştır. Deprem sonrasında yaşanan kargaşa, Türkiye’deki kamu kurumlarının “*Kamu Güvenliği ve Acil Durumlar*” için kendi içlerinde iletişimi sağlayacak güvenilir bir altyapısı olmadığını da göstermiştir.

Depremde GSM operatörlerinin baz istasyonları zarar görmüş, kimi baz istasyonları enerji kesintisi nedeniyle çalışmamış, bunların sonucunda sağlıklı GSM iletişimi kurulamamıştır. Kulelerdeki baz istasyonları görece daha az hasar görmüşken kent içlerindeki ve yıkılan binalardaki baz istasyonları servis dışı kalmıştır. Mobil baz istasyonlarının devreye alınması ve baz istasyonlarının onarılmasında, yıkımlar ve olumsuz iklim koşulları nedeniyle gecikmeler olmuştur.

Deprem bölgesinde GSM şebekelerinde oluşan sorunların benzeri İnternet altyapısında da yaşanmış, İnternet erişiminde kesintiler olmuştur.

Bölgedeki İnternet altyapısının yetersizliği, yedekleme için önlemlerin alınmaması, dayanışma ve destek amaçlı çağrıların yanıtsız bırakılmasının üstüne bir de 8 Şubat 2023'te sosyal ağlarda bant daraltmasına gidilmiştir. Enkaz altında kalanlardan haber almak, yardım istekleri ve dayanışma çağrılarını iletmek için yoğun olarak kullanılan Twitter başta olmak üzere sosyal medyada paylaşımların durması, kamuoyunda büyük tepkiler doğurmuştur.

Yasal yükümlülükler ve depremlerde yaşanan iletişim sorunları birlikte değerlendirildiğinde, deprem bölgesinin her noktasında kesintisiz iletişimi ve İnternet erişimini sağlayacak altyapının kurulması için yasayla zorunlu kılınan görevlerin yeterince yerine getirilmediği, parasal kaynakların bu amaçlarla kullanılmadığı ortaya çıkmaktadır. Kamu kurumlarının parasal kaynakları yeterli olmasına karşın, özellikle afet bölgelerinde, GSM şebekelerinin kapsama alanları, genişbant İnternet altyapısı, mobil baz istasyonları ve jeneratörler için gereken önlemlerin alınmadığı ortaya çıkmaktadır.

Tarım

Deprem gerçekleştiği bölgede ağırlıklı üretim faaliyetleri sırasıyla hizmet, sanayi ve tarım sektörlerindedir. Deprem sanayi, hizmetler, inşaat gibi temel sektörlerin yanı sıra Türkiye'nin tarımsal hammadde gıda ürünleri tedarikini sağlayan tarım sektörünü de çok yakından etkilemiştir. Deprem etkilediği 11 ilde yaşayan ve aynı zamanda tarımsal üretimle ve tarımın diğer kolları ile ilgilenen çiftçiler bir yandan depremin yıkıcı etkileriyle uğraşırken diğer yandan da bitkisel üretimlerini ve hayvancılık faaliyetlerini sürdürme çabası içine girmişlerdir.

Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığının raporunda depremin etkilediği 11 ili kapsayan bir zarar tespiti yapılmıştır. Deprem Türkiye ekonomisi üzerindeki toplam maliyeti 2 trilyon TL'dir (103,6 milyar dolar). Bu maliyet Türkiye'nin 2023 yılı milli gelirinin yaklaşık %9'una denk gelmektedir. Deprem tarım sektörüne olan maliyeti ise 24,2 milyar TL'dir.

Çiftçilerimizin üretimlerini terk etmesine yol açacak bir duruma izin verilmemelidir. Üretimin terk edilmesi gıdanın azalması, arz güvenliği ve beraberinde fiyatların artmasını; aynı zamanda ithalatın artmasını ve tarımın gerilemesini getirecektir. Tarımsal üretim, bakım, girdi tedariki, hasat, depolama, işleme, pazarlama, nakliye gibi faaliyetlerin sürdürülebilmesi için gerekli desteklerin çiftçilere verilmesi son derece önemlidir.

Kahramanmaraş Depreminin Ekonomik ve Sosyal Etkileri

Kahramanmaraş merkezli olarak yaşanan depremde çok sayıda insanımızı kaybettik. Binlerce insanın hayatını kaybetmesi, binlercesinin sakat kalması ve bu durumun yıllara yayılacak olan psikolojik, sosyolojik ve ekonomik boyutlu etkisi önümüzdeki dönemde toplumda daha çok hissedilecektir.

Doğal afetlerden en çok etkilenen kesim toplumun düşük ve orta gelirli kesimidir. Yaşadıkları bölgelerin doğal afetlere karşı daha az korunaklı olması nedeniyle, can ve mal kaybı yoksul kesimde daha yüksek gerçekleşmektedir. Yapılan çalışmalar doğal afetlerden en çok etkilenenlerin toplumun yoksul kesimleri olduğunu göstermektedir.

Depremi gerekleŖtiđi iller Türkiye geneline göre ortalama gelirin ve sosyo-ekonomik kalkınma düzeyinin daha dŖk olduğu bölgelerdir. Bölgede istihdam oranı dŖk, kayıt dıŖılık yüksek ve iŖgcnn niteliği dŖktr. Bölgedeki bazı ilçeler Türkiye genelinde en yüksek yoksulluk oranına sahiptir. Ayrıca Türkiye genelinde ikamet eden Suriyeli göçmenlerin yarısının deprem bölgesinde yaŖadıđı belirtilmektedir. Bölgedeki Ŗirketlerin leği ve katma değeri dŖktr.

Bölgedeki Ŗirketler esas olarak alıŖan sayısı 9 veya daha az olan küçük Ŗirketlerden oluŖmaktadır. Bu firmaların katma değeri ve kurumsallık düzeyi dŖktr. Bu da deprem sonrasında bölgedeki ekonomik aktivite, istihdam ve gelir düzeyinde yüksek ve kalıcı dŖŖ yaŖanabileceđine iŖaret etmektedir.

Deprem Türkiye genelinde yoksulluk ve gelir adaletsizliğini artıracaktır. Küresel rnekler de afetlerden sonra yoksulluk oranı ve gelir adaletsizliğinin arttığını göstermektedir. Deprem kaynaklı varlık kaybı yoksulluğu tetikleyecektir. Doğal afetlerde, temel finansal varlıkları olan evleri ve iŖyerlerini kaybeden dŖk gelirli grubun bunu ikame etme becerileri oldukça dŖktr. Depremde evi, iŖ yeri veya taŖınır/taŖınmaz malları yok olan veya hasar gören firma ve hanelerin bu kayıplardan dolayı yüksek varlık kaybına uğraması beklenmektedir.

Doğal Afet Sigortaları Kurumu (DASK) tarafından yapılan açıklamalara göre, deprem bölgesinde sigortalı konut sayısı 1,1 milyondur. Buna göre deprem bölgesinde yıkık veya acil yıkılması gerektiği tahmin edilen 584 bin konut için tahmin edilen yeniden inŖaat maliyeti 964 milyar TL iken, DASK kapsamında tazmin edilebilecek tutar 79 milyar TL'dir. Hasar tazmin oranı %8'dir.

Gıda fiyatları 2023'te yukarı yönlü artacaktır. Deprem bölgesinde tarım ve hayvancılık faaliyetlerinde dŖŖ yaŖanması ve bunun da 2023'te gıda fiyatlarını olumsuz yönde etkilemesi beklenmektedir. Deprem sonrası yeniden inŖa sürecinin tarım ve hayvancılığı olumsuz yönde etkilememesi izleyen yıllarda Türkiye'nin tarımsal üretim kapasitesi açısından büyük önem arz etmektedir.

Konut ve kira fiyatları üzerinde uzun süreli fiyat baskısı devam edecektir. Ayrıca baŖta Marmara bölgesi olmak üzere deprem riskinin yüksek olduğu değerlendirilen bölgeler de bu dengesizliği daha da tetikleyecektir.

Türkiye, 2023 depremine zayıf ekonomik büyüme ve kurumların olduğu bir dönemde yakalanmıŖtır. Deprem ncesi dönemde uygulanan ekonomi politikaları ve uluslararası konjonktürün etkisiyle yurtiçinde enflasyon ve finansal riskler (kur, yurtdıŖı borçlanma maliyeti, rezervler, vb.) tarihi yüksek seviyelere ulaŖmıŖtır. Büyümenin kalitesi ve katma değeri dŖmŖ, yoksulluk artmıŖ ve gelir dağılımı bozulmuŖtur. Depremi, ekonominin yavaŖladıđı ve risklerin arttığı bir döneme denk gelmiŖ olması, depremin ekonomi üzerindeki etkilerinin daha yüksek olacağını göstermektedir.

Ŗubat 2023 depreminin maliyeti konusunda Strateji ve Bütçe BaŖkanlıđı'nın(SBB) Deprem Sonrası Değerlendirme Raporu açıklandı. Raporda 128 milyar TL'si acil harcamalar; 242,5 milyar TL'si kamu kesimi, 222,4 milyar TL'si özel kesim hasar tahmini; 1.073,9 milyar TL'si yıkık, ağır ve orta hasarlı dahil konut zarar tahmini; 58,5 milyar TL'si ev içi eŖya maliyeti; 41,9 milyar TL'si hafriyat maliyeti; 6,1 milyar TL'si araç hasarı olmak üzere 1.773,2 milyar TL bir maliyet tahmin edilmektedir. Bunun zerine 130 milyar TL retim kaybını, 13,9 milyar TL esnaf gelir kaybını, 37,6 milyar TL sigorta ödemelerini koyunca 1.955 milyar TL, 103,6 milyar dolar gibi devasa bir toplam çıkmaktadır.

Deprem yol açtığı toplam maliyetin yüzde 54,9'unu tek başına konut hasarı oluşturmaktadır. Bu maliyet 2023 yılı milli gelirinin yüzde 5'ine denk gelmektedir. Toplam maliyet ise GSYH'nin yüzde 9'una kadar ulaşmaktadır.

Alandan gelen hasar ve kayıp verileri sürekli güncellendiğinden depremin hasar yansımalarının zaman içinde revizyona uğrayabileceği ifade edilen raporda depremin Türkiye ekonomisi üzerindeki toplam yükü içinde en önemli bileşenin yüzde 54,9 oranıyla konut hasarının oluşturduğu ve bunun maliyetinin 56,9 milyar dolar/1 trilyon 73,9 milyar lira olduğu belirtilmiştir.

İkinci ağırlıklı hasar kalemini ise 12,9 milyar dolar/242,5 milyar TL ile kamu altyapısı ve hizmet binalarındaki yıkımın oluşturduğu kaydedilen raporda konut hariç özel kesim hasarının 11,8 milyar dolar/222,4 milyar TL olarak açıklanmıştır. Bu kalem içinde imalat sanayi, enerji, haberleşme, turizm, sağlık ve eğitim sektörleri, küçük esnaf ile ibadethanelere ilişkin hasar yer aldığı ifade edilmiştir.

Depremin yol açtığı devasa yıkım ile Türkiye'nin inşaat kapasitesi ve kalkınma ihtiyaçları, bölgenin yeniden yapılandırmasının yıllar süreceğini göstermektedir. Yeniden inşa edilmesi gereken bina stoku bölgenin ve Türkiye'nin yıllık inşaat kapasitesinin üzerindedir. Türkiye genelindeki tüm inşaat faaliyetlerinin bölgeye aktarılmasıyla bile, sürecin 1 yılda tamamlanması mümkün görünmemektedir. Ayrıca eş zamanlı olarak Türkiye'nin diğer illerinde de deprem ve afetlere karşı bina stokunun güçlendirilmesi ve sosyal ve ekonomik ihtiyaçların da karşılanması gerektiği göz önünde tutulmalıdır.

Bu çerçevede ilk 2 yıldaki toplam finansman ihtiyacı 40'ar milyar dolar civarındadır. Milli gelire göre 2023 ve 2024 yıllarında %4,5 civarında toplam ek finansman ortaya çıkmaktadır.

Depremin özellikle 2023-25 yıllarında kamu maliyesi üzerinde önemli tutarda finansman ihtiyacı yaratması beklenmektedir. Buna göre deprem kaynaklı toplam giderlerin ilk 3 yıl içindeki yıllık maliyetinin 30 ila 40 milyar dolar civarında bandında olması ve ilk 3 yıl içindeki harcamaların ağırlıklı olarak kamu tarafından finanse edilmesi gerektiği beklenmektedir.

Depremin sebep olduğu ekonomik maliyete ilişkin, yerli ve yabancı birçok kurum tarafından tahmin çalışması yapılmıştır. Depremin üzerinden kısa bir süre geçmesi, yarattığın hasarın henüz net olarak tespit edilememesi ve iç içe geçmiş birçok maliyet kalemi olduğu dikkate alındığında, ülkemizin söz konusu tahmin çalışmalarında hesaplanan rakamların üzerinde bir maliyetle karşılaşma ihtimali oldukça yüksektir.

Türkiye'nin deprem riski göz önüne alındığında, ülke ekonomisinin özellikle olası bir Marmara (İstanbul) depreminden önemli ölçüde etkileneceği söylenebilir. Bu sebeple Türkiye'nin afet yönetim faaliyetlerine ağırlık vermesi gerekmektedir.

Depremin Sanayiye Genel Etkileri

Deprem felaketi sonrasında depremden etkilenen hemen hemen tüm illerin sanayi bölgelerinde büyük oranda yıkımlar gerçekleşmiş ve sanayi üretimlerinde önemli oranda azalmalar yaşanmıştır.

Sanayi üretimi Şubat 2023'te geçen yılın aynı ayına göre hem arındırılmamış ham endekse göre, hem de takvim etkisinden arındırılmış endekse göre aynı oranda (%8,2) gerilemiştir. Üretimde mevsim ve takvim etkisinden arındırılmış hesaplama göre bir ay öncesine kıyasla da %6 azalma olmuştur.

Yapılan araştırmalar, bölgede işgücüne katılımın düşük, buna rağmen işsizliğin ve kayıt dışı çalışmanın yüksek, 10 kişiden az işyerlerinde çalışma oranının ise yüksek olduğunu göstermektedir. Bu da tüm deprem bölgesindeki işgücü kırılmasını ortaya koymaktadır.

DEPREMİN 8. AYI İTİBARIYLA KENTLERİMİZDE SON DURUM

Deprem 8. Ayında depremden en fazla zarar gören illerimiz olan Hatay, Malatya, Adıyaman özelinde baktığımızda aradan geçen onca zamana rağmen neredeyse tüm temel ihtiyaçlarda sorunların giderilememiş olduğu görülmektedir. Aşağıda yer alan tespitler depremden etkilenen tüm illerde neredeyse aynı boyuttadır. Barınma, sağlık, gıda, su gibi en temel ihtiyaçların tam anlamıyla karşılanamaması felakete dönüşen afetin fiziksel ve psikolojik etkisini artırmıştır.

HATAY

Sağlık

Özellikle Antakya ve Defne ilçelerinde tam donanımlı hastane bulunmamakta, doğumhane ve ameliyathaneler hizmet vermemektedir. Plansız ve alelacele yapılan Defne devlet hastanesinden başka hastane bulunmamaktadır. Tam kapasite hizmet veremeyen bu hastaneyi her ciddi yağmurda su basmaktadır. Henüz altyapısı yolları ve otoparkı da yapılmamıştır. Ayrıca yeterli teknik donanım ve sağlık personeli de maalesef henüz bulunmamaktadır. Yeni açılan kadrolara da neredeyse hiç kimse başvuru yapmamaktadır.

Eğitim

Kenti terk etmeyen ya da terk edemeyen ailelerin en büyük sorunlarının başında eğitim gelmektedir. Çoğu kamu kurumu binasının yıkılmış olması nedeniyle; Valilik, Kaymakamlık ve Emniyet Müdürlüğü gibi kurumlar hasarsız kalan okullarda hizmetlerine devam ettiğinden, doğal olarak bu okullarda eğitim hizmeti verilememektedir. Ayrıca eğitim verecek olan öğretmenlerin de henüz barınma sorunu tam çözülmüş değildir.

Barınma

Deprem 8. Ayında en fazla yıkıcı olduğu ilçelerde, evsiz kalan insanların bir kısmı, acil geçici el koyma kararı ile tahsis edilen arazilerde oluşturulan çadır kentlere yerleştirilmiştir. Önce çetin kış şartları, soğuk, çamur ve su baskınları ile mücadele eden depremedeler, havaların ısınması ile aşırı sıcaklar, yıkımın yarattığı toz, haşereler, akrep ve yılanlarla mücadele etmek zorunda kalmıştır.

Konteyner kentler kurulurken yer seçimi yanlışlıkları, insanların arazilerine geçici kamulaştırma ile el konulması ve özellikle demografik yapı gözetilmeksizin yapılan yerleştirmeler buralarda yaşamak zorunda kalan insanlar için çeşitli sıkıntılara neden olmuştur.

Ulaşım

Kentte yaşamaya çalışan insanların en büyük sorunlarından biri de ulaşım. Depremde en çok etkilenen ilçeler başta olmak üzere tüm kentte ulaşım ağı neredeyse tamamen yok olmuş durumdadır. Kent merkezlerinde yıkımın devam etmesi ve geçici konteyner kent ve çarşıların çevre yolu üzerine konumlandırılması ile yoğunlaşan trafik; moloz ve demir taşıyan kamyonların yoğunluğundan kaynaklı larak neredeyse günün her saati durma noktasına gelmektedir.

Hatay kent görünümü

MALATYA

Altyapı

Genel olarak elektrik, telefon, kanalizasyon probleminin önemli bir kısmı çözülmüş durumda olsa da içme suyu sorunu devam etmektedir. Su kirliliğinden kaynaklı hastalık oranında artış görülmektedir. Okulların açılmasıyla birlikte bulaşıcı hastalıkların daha da arttığı gözlemlenmektedir.

Kural dışı yıkım yapılması, enkaz kaldırılması, nakli, depolanması insan ve araç trafiğini son derece olumsuz etkilemektedir. Kentin şehirlerarası (çevre) yolu kent merkezinden geçtiğinden olumsuzluk katlanarak artmıştır.

Yıkımı yapılan yapıların önündeki ve çevresindeki yolların tahrip edilmesi ve onarılmaması, yolların gelişigüzel kural dışı ve güvenliği sağlanmadan kapatılması günlük trafiğin sıkışmasına ve kazaların artmasına neden olmaktadır.

Barınma; Yapı Durumu

Depremzedelerin büyük bir kısmı konteyner kentlerde yaşamaktadır. Kış şartlarında yaşamın daha da zorlaşacağı gerçeği kaçınılmazdır. TOKİ'nin yapımına devam ettiği kalıcı konut inşaatlarının, deprem öncesi yapımı devam eden konut inşaatlarının bir kısmının ve iki katlı binaların dışında yapılaşmaya henüz izin verilmemektedir. Depremlerden etkilenen kent merkezi ve ilçe merkezlerinin yeni imar planları ve yapılaşma şartları henüz belirlenmediği için bina yapımına izin verilmemektedir. Yine yerinde dönüşüme ve güçlendirmeye de henüz izin verilmemektedir. Barınma probleminin önümüzdeki yıllarda da devam edeceği değerlendirilmektedir.

Kırsal kesimde bahçe içlerine yapılabilecek tek ve iki katlı yapıların ruhsatlandırılması maliyetli ve zaman alıcı olduğundan kaçak yapılaşma yaygınlaşmış durumdadır.

Kent nüfusu barınma problemi sebebiyle her geçen gün azalmaktadır. Yerel yönetimler ve ilgili kurum-kuruluşlar kalıcı barınma sorununun çözümüne yönelik olarak süreci hızlandırmak adına hiçbir çaba sarf etmemiş, çözüm üretmemiştir.

Yıkım ve Enkaz

Malatya'da yaklaşık 36.000 adet ağır hasarlı binanın yaklaşık 6.000 adedinin yıkımı yapıp enkazı kısmen kaldırılmıştır. Kısmen denilmektedir çünkü yıkılan binaların ayrıştırması yerinde yapılarak depolara taşınması gereken molozların bir kısmı yerinde bırakılmaktadır. Yıkım, yükleme, nakil ve depolama işlemleri kural dışı, canlı sağlığını maksimum tehdit edecek şekilde yapılmaktadır. TMMOB ve bağlı Odalarımızın, birimlerimizin uyarıları dikkate alınmamıştır.

Ağır hasarlı binaların yıkımı kent merkezinde dağınık ve düzensiz olarak yapılmaktadır. Yıkılıp enkazı kaldırılan 6.000 adet civarında binanın büyük bir çoğunluğu beton kalitesi oldukça düşük çok eski binalar olduğundan yıkımları ve ayrıştırma işlemleri kolay olmuştur. Ancak kalan yaklaşık 30.000

binanın büyük bir kısmının beton kalitesi yüksek olduğu için yıkılması ve ayrıştırılması zor olacaktır. Bu düzensizlik ve kuralsızlıkla bina yıkım ve enkaz kaldırma işinin kısa vadede tamamlanması mümkün görünmemektedir ve en az 5 yıl süreceği tahmin edilmektedir.

Malatya kent merkezi (Depremde yıkımın en çok olduğu bölge)hava akımın çok az olduğu bir coğrafyada konumlandığı için enkaz tozları havada asılı kalmaktadır.

Eğitim

Depremde yıkılan, orta ve ağır hasar alan okul binalarının öğrencileri hasarsız ve az hasarlı okul binalarının öğrencileri ile birlikte eğitim aldıklarından sınıf ve okul öğrenci yoğunluğu artmış, sağlıksız bir ortam oluşmuştur.

Kent ve Nüfus

Deprem sonrası yoğun bir şekilde başka kentlere göç gerçekleşmiştir. Sorunların çözüm süreci uzadıkça göçler kalıcı hale gelmektedir.

Oturulmayan (hafif ve orta hasarlı) binalar içindeki ev eşyaları, kapı pencereleri, radyatörleri sökülerek çalınmaktadır. Hırsızlık ve yağmalamanın önü kesilememiştir ve güvenlik problemi deprem öncesine göre oldukça fazladır. Bölgede sürekli irili ufaklı depremler olduğundan halkın psikolojik problemleri artmış durumda. Depremden sonra barınma sorunu yaşadığı için kırsala taşınmak zorunda kalan ve okulların açılması ile birlikte geri dönmek durumunda olan vatandaşlarımız kira fiyatlarındaki artış nedeniyle ciddi bir barınma sorunu yaşamaktadır.

KAHRAMANMARAŞ

Yıkım ve Enkaz

Kahramanmaraş ili genelinde toplam 132.062 binada yapılan hasar tespit çalışmaları sonucunda 7.396 yıkık, 4423 acil yıkılacak, 35.229 ağır hasarlı 5.987 orta hasarlı, 79.027 az hasarlı bina olduğu tespit edilmiştir. Resmi verilere göre geçtiğimiz 8 aylık süreç içerisinde acil yıkılacak olan binaları %99'u, ağır hasarlı binaların ise %43'ü yıkılmıştır.

Kural dışı; yıkım yapılması, enkaz kaldırılması, nakli, depolanması insan ve araç trafiğini son derece olumsuz etkilemektedir. Özellikle kent merkezi ve çevresinde yıkılan sahadan molozların toplanmaması nedeni ile büyük bir toz bulutu hâkimdir. Yıkımı yapılan yapıların önündeki ve çevresindeki yolların tahrip edilmesi ve onarılmaması, yolların gelişigüzel kural dışı ve güvenliği sağlamadan kapatılması; kentin yaşanabilirliğini olumsuz etkilemektedir. Yıkım, yükleme, nakil ve depolama işlemlerinin diğer illerde olduğu gibi kural dışı, can sağlığını tehdit edecek şekilde yapıldığı gözlemlenmektedir.

Barınma; Yapı Durumu

Orta hasarlı binalarla alakalı yetkili kurumlarca ruhsat sürecinin başladığı ifade edilmektedir. Ancak merkez ilçelerde henüz orta hasarlı binalara güçlendirme ruhsatı verilmemiştir. Ruhsat süreci konusunda belirsizlik yaşadığı için orta hasarlı binalarında yaşamaya başlayan vatandaşlar olduğu tespit edilmiştir.

Geçen bu süreçte merkez ilçelerdeki zemin etüt çalışmaları tamamlanmıştır. Kent merkezi için z+3 kat olacak şekilde plan çalışmaları yapılmıştır. Merkezde belirlenen 4 bölgede yerinde dönüşüm uygulamasının başlatılmasına karar verilmiştir. Ancak hak sahipliği konusu nedeni ile henüz yerinde dönüşümüne devam edilen bir bina bulunmamaktadır.

Henüz yerinde dönüşüm, güçlendirme, yeni yapı ruhsatı çıkmamış olan şehirde önümüzdeki birkaç sene barınma sorununun çözülemeyeceği aşikârdır. Bu sebeple vatandaşlar barınma sorununu kaçak yapılaşma ile çözme yöntemine gitmektedir.

Çadırda barınan sayısı gittikçe azalmıştır. Ancak hala çadırlarda hayatını sürdüren vatandaşlar bulunmaktadır. Depremzedelerin büyük bir kısmı konteyner kentlerde yaşamaktadır.26.071 konteynerde toplam 90.939 depremzede yaşamaktadır. Konteyner kentlerin kış şartlarındaki durumu oldukça zor olacaktır.

Önsen, Ağyar, Elbistan, Pazarcık, Türkoğlu, Afşin, Nurhak gibi bölgelerde kalıcı konut inşasına başlanmıştır.

Kent ve Nüfus

Kenti barınma problemi nedeni ile terk eden birçok aile vardır. Kent nüfusu giderek azalmaktadır. Şehir merkezinde konut kiralari astronomik rakamlara çıkmıştır.

Okulların açılması ile deprem sonrasında çevre illere veya kırsal bölgelere göç etmiş olan insanlar kente geri dönmektedir. Dulkadiroğlu bölgesinde yer alan konutların yaklaşık %80'i yıkıldığı için kentin tüm yoğunluğu Onikişubat bölgesine kaymıştır.

Artan trafik problemi bu bölgenin de yaşanabilirliğini giderek azaltmış durumdadır. Ayrıca yıkılan okullardaki öğrencilerin yıkılmayan okullara geçmesi ile okulların kontenjanları dolmuş, tüm devlet okulları sabahçı ve öğlenci olarak kontenjani arttırılmış şekilde eğitime devam etmektedir.

Kentin sorunlarını çözmek üzere sorumlu olan yetkili kurumlar ve temsilcileri bilgilendirme, yönlendirme ve çözüm aşamalarında yetersiz kalmıştır.

ADİYAMAN

Yıkım ve Enkaz

Kontrolsüz yıkım ve moloz taşıma sebebiyle şehrin üstünde toz bulutları hakim olmuştur. Ağır hasarlı binaların yıkımı kent merkezinde dağınık ve düzensiz olarak yapılmaktadır. Yıkımlarda gerekli olan emniyet tedbirlerinin tam anlamıyla alınmadığı gözlemlenmektedir.

Altyapı

Konteyner kentlerin altyapı sorunları 8 ay geçmesine rağmen halen devam etmektedir. Kanalizasyon sorunları sebebiyle fosseptik suları mesire alanı sularına karışmaktadır. Hava değişimleri sebebiyle olası bir yağmur ve sel durumunda ciddi sıkıntılar yaşanacaktır.

Barınma

Deprem konutları inşaatları devam etmekte olmasına karşın yılsonunda beklenen tahmini konut sayısı en iyi ihtimalle bile 1000'i geçmeyecektir. Bu durum deprem bölgesindeki halkın kış aylarını konteyner ve çadır kentlerde geçireceğini göstermektedir. Olası kış şartlarına karşı ise şehirde bir hazırlık yapılmamaktadır.

Yapı Durumu

Emlak Konut; ihalesi yapılan konut sayısı 21.906 olmasına karşın temeli dökülen konut sayısı 7.030'dur.

TOKİ; ihalesi yapılan konut sayısı 4.656 temeli dökülen konut sayısı 3.960'dır.

Çevre Şehircilik Yapı İşleri; ihalesi yapılan köy evi konut sayısı 6.290 temeli dökülen köy evi konut sayısı 1.445'dir.

Sonuç olarak; Adıyaman'da ihalesi yapılan toplam konut sayısı 32.852 olmasına karşın temeli dökülen toplam konut sayısı 12.435'dir.

YENİDEN YAPILAŞMA SÜRECİ

126 No.lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ve Kalıcı Yapılaşma

Depremiñ üzerinden henüz 18 gün geçmişken, 24 Şubat 2023 tarihli 32114 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 126 no.lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesiyle deprem nedeniyle olağanüstü hal ilan edilen illerde yerleşme ve yapılaşmaya ilişkin bir takım düzenlemeler yapılmıştır.

Amaç maddesinde *“yerleşme ve yapılaşma hususunda bazı tedbirlerin alınması”* ifadesine yer verilen söz konusu kararname incelendiğinde öncelikle ifade edilmelidir ki yeniden yerleşim kararı *“bazı tedbirler”* olarak tarif edilemez. Bazı tedbirler, afet sonrası yaşamı düzenlemek için alınır.

Planlama, mimarlık ve mühendislik süreçlerinin gerekleri yerine getirilmeksizin oluşan kentler ve yapı stokunun yarattığı yıkım ortadayken ve yeniden inşa faaliyetinin bu yıkımdan dersler çıkararak, bilim ve tekniğe uygun, hukukun gereklilikleri doğrultusunda yürütülmesi gerekirken, bu kararnameyle aslında yeni felaketslere davetiye çıkarılmıştır.

Kentleşmeyi ve kentsel yaşamı tamamen yer bilimsel verilere bağlı kurgulanacak bir mühendislik olgusu olarak gören kararnameyle yapılaşma süreçlerine ilişkin 3194 sayılı İmar Kanunu ve ilgili yönetmelikleri tamamen devre dışı bırakan ve yöre halkının katılım ve itiraz imkânlarını yok eden bir süreç başlatılmıştır. Bunun yanısıra yürürlükteki mevzuat gereğince imar planı yapım sürecinde yerine getirilmesi gereken birçok analize, çalışmaya ve kısıtlara uyma zorunluluğu da ortadan kaldırılmıştır.

Kararnameyle Anayasaya aykırı olarak devlet mekanizması içinde görevlendirilmiş kurum ve kuruluşların yetkileri ellerinden alınmış, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı *“Türkiye Belediyesi”* olarak her türlü yetkiye sahip kılınmıştır.

Mülkiyet hakkı başta olmak üzere Medeni Kanun, Orman Kanunu, Mera Kanunu, Tapu ve Kadastro Kanunu ve bunları yürütmekle sorumlu bakanlıklar ve kurumların yetkileri gasp edilmiştir.

Orman alanları ve mera alanları bir kez daha hiçbir sınırlama olmaksızın ilk feda edilen yerler olmuştur. Orman Kanununun ek 16. maddesinde -zaten çok sınırlı tutulan koşullardan da vazgeçilerek-tohum bahçesi, tohum meşçeresi ve gen koruma ormanları da kapsam içine alınmıştır. Bununla da yetinilmemiş, mesire yerleri, orman parkları ve turizm kullanımı için tahsis edilen orman alanları da dâhil edilmiştir.

Planlamanın, gerek altyapı ve gerekse üstyapı tesislerinin ekonomik, kültürel, tarihi ilişkilerini gözeten, risk açısından sakınılması ve doğal nitelikleri açısından korunması gereken tarım, orman,

mera, sulak alanlar, kıyı alanları ile mülkiyet ilişkilerinin bütün olarak ele alındığı bölgesel, kentsel ve kırsal ölçeklerde karşılıklı ilişkileri düzenleyici, bilimsel, teknik ve hukuksal niteliği yok sayılmıştır.

Kalıcı Konut İnşası

6 Şubat 2023 Kahramanmaraş Depremlerinin üstünden bir ay geçtikten sonra Cumhurbaşkanı ve Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından deprem bölgesinin yeniden ihya ve inşaa süreci olarak bölgede kalıcı konutların bir yıl içinde tamamlanacağı; TOKİ eliyle 200bin konutun kentlerde, 70 bin konutun ise kırsal alanlarda inşa edileceği açıklanmıştır.

Nüfus, konut ihtiyacı, yapı-hak sahipliği, eğitim ve sağlık altyapı ihtiyacı, bölgedeki mevcut çevre düzeni ve imar planlarında yer alan hükümler ve notlar, bölgesel planlama yaklaşımları vb. hakkında da kamuoyuyla herhangi bir bilgi paylaşılmamıştır.

Deprem bölgesinde yapılan incelemelerde Hatay, Kahramanmaraş, Adıyaman ve Malatya'da kalıcı konut alanlarının kent merkezlerine uzak, tarım arazileri, orman alanları veya doğal-arkeolojik sit alanlarına yakın veya üzerinde seçildiği gözlemlenmiştir. Bu alanların seçiminde öncelikli kriterlerin, taşıyıcı kapasitesi yüksek zemin ve mülkiyet sorunu olmadan hızlı yapım olanağı sağlayan kamuya ait arsalar olduğu anlaşılmaktadır.

Yalnızca konut alanlarının bir an önce inşa edilmesi konusuna odaklanmış; en temel bilimsel ve teknik gereklilikleri bile dışlayan bu yöntemle kadim bir geçmişe sahip kentlerimizin yeniden inşa edilemeyeceği açıktır. Yüzlerce yıl boyunca yaşamlarımızı sürdüreceğimiz kentlerimizde nitelikli, refah düzeyi yüksek yaşam alanları kurgulamak adına yapılması gereken en temel iş; kır-kent ilişkisini, sosyal yaşamı, kent kültürünü, kent ekonomisini ve yöre halkının tüm gereksinimlerini kapsamlı bir biçimde ele alan bütüncül bir planlama sürecini başlatmaktır.

Yeniden Yapılaşma, Kent Planı, Mekânsal Planlama ve Uygulamalar

Yıkım yaşamış kentlerimizde ayakta kalan yapı stokunun durumu ile birlikte zemin verileri ilişkilendirilerek kentlerin boşaltılacak, seyreltilecek, korunacak alanları belirlenmelidir. Bu raporlar doğrultusunda, kamucu bir kentsel dönüşüm hamlesinin geliştirilmesi gerekmektedir. Ülkemizde son 20 yıldır hız kesmeden devam eden kentsel dönüşüm uygulamalarının, artık bir "yerinden etme" sürecinden çıkarılması, arazinin/arsanın rant değerine odaklanmış sermaye transfer aracı olarak görülmesinden vazgeçilmesi, risk altında yaşayanların/yoksul halk kitlelerinin yaşam alanlarının dirençli hale getirilmesi için çalışmalara bir an önce başlanması ve hızlandırılması gerekmektedir.

Yaşanan afetler neticesinde kentlerimizin hem ekolojik risklere ve potansiyellere göre planlanmadığı hem de açık ve yeşil alanlarının yeterli olmadığı görülmüştür. Kentlerde yapılaşma olmadan önce, ekolojik risklere ve potansiyellere, kültürel değerler ve görsel kaliteye göre diğer bir anlatımla peyzaj koruma planına göre ne kadar yapılaşma olması gerektiği (yapı yaklaşma sınırı/oranı, kat yüksekliği, yapılaşma düzeni, sokak genişlikleri, kitle-boşluk ilişkisi, fay hatlarına uzaklığı, vb. kapsamda), yapılaşma formunun ve olası olumsuz etkilerin neler olabileceği yönündeki peyzaj planlama çalışmalarının noksanlığı, deprem gibi afetlerin sonuçlarını oldukça dramatik olumsuzluklara taşımaktadır.

İlgili ölçeklerde peyzaj planlama ve tasarım çalışmaları afet sırasında doğru toplanma alanlarını tanımlayabilir, afet sonrası kentsel dokunun onarılması, toplum psikolojisinin iyileştirilmesi ve kentin yeniden inşası konularında katkı sağlayabilir.

Yeni kuracağımız kentlerimizin üzerinde yüzlerce yıl yaşayacağımız mekânlar olacağı gerçeğinden hareketle kentlerde karar alma süreçleri şeffaf ve yöre halkı bilgilendirilerek ve talepleri dikkate alınarak sürdürülmelidir. Yöre halkını etkileyecek kararların bilimsel gerekçeleri süreç boyunca düzenli ve açık şekilde duyurulmalıdır.

Planlama meslek alanı açısından ise yine bölge ve il ölçeğine bağlı olarak öncelikle doğa olayları kaynaklı risklerin tespit edilmesine ilişkin çalışmaların yapılması ve bu risklerin en aza indirilebilmesi için alanın özgün koşullarına uygun sakinim önlemlerinin tespiti ve bu önlemlerin bağlayıcı şekilde mekânsal planlarda yer alması sağlanmalıdır.

Bu sürecin yegâne çözümü kent ölçeğinde çalışmalar yürütmek ve bütüncül planlama hamleleri ile kentleri afete hazır hale getirirken, aynı zamanda kentlerin nitelikli yaşam alanlarına dönüşebilmeleri için gerekli sosyal donatı alanlarını sağlamak üzere planların hazırlanmasıdır. Bu anlamda etkili planlama süreçlerini yürütebilmek için en önemli araç kamunun elindeki kamu arazilerinin çokluğudur. Ancak fiiliyatta kamu arazileri ekonomik kaynak yaratmak adı altında sürekli biçimde satışa konu edilmektedir. Öncelikle kamu otoriteleri tarafından bu arazilerin satışına son verilmeli, hatta kamunun kentsel mekânda arazi elde etmesi teşvik edilmelidir. Planlarla kamuya geçen ortaklık paylarının yüzdesel olarak belli bir oranının afetlere dirençli kentler yaratma anlamında açık alan, afet toplanma alanı gibi fonksiyonlara yönelik olarak kullanılacağı hukuken teminat altına alınmalı ve bu araziler eşdeğer ve aynı etkinlikte alanlar bulunmadığı sürece hiçbir şekilde plan değişikliğine konu edilmemelidir. Bu noktada 6306 sayılı Kanun içerisine açık hükümler eklenmelidir.

Yeni yerleşim yerleri oluşturulurken kentlerin tarihsel, sosyal ve kültürel dokusunun, yerel mimari birikiminin ve yaşam biçimlerinin korunmasına özen gösterilmelidir.

Dirençli Kentler

Kentlerimizin, yaşam alanlarımızın maruz kaldığı tek doğa olayı deprem değildir. Depremin yanında yakın geçmişte acı şekilde tecrübe ettiğimiz üzere seller, akarsu taşkınları, orman yangınları gibi farklı doğa olaylarının da afete dönüştüğü bir coğrafyada yaşıyoruz. Ayrıca iklim krizine bağlı aşırı sıcak hava dalgaları, kent ısı adası, su kıtlığı ve kuraklık yakın gelecekte kentlerimizde en çok konuşacağımız konular arasında yer almaktadır. Bir kent coğrafi durum kaynaklı sel, taşkın, deprem gibi doğa olaylarıyla, yönetsel veya ekonomik krizlerle karşı karşıya kalabilir. Ya da bunların birkaçı ile aynı anda karşılaşp birbirlerini tetikleyen daha karmaşık krizlere de maruz kalabilir.

Dirençli Kentler, hiçbir sorun veya krizle karşılaşmayan kentler değil aksine, sorunlar ortaya çıkmadan bunları öngörebilen, sorunlara bilimsel, teknik, hukuki ve akılcı yöntemlerle çözüm üretebilen, beklenmedik ve ani krizlere karşı hazırlıklı olan ve alternatif çözümler ortaya koyabilen kentlerdir. Bu kapsam, aynı zamanda fiziki mekânın düzenlenmesi açısından da planlama, mimarlık ve mühendislik disiplinlerinin eş zamanlı ve/veya birbirini tamamlar nitelikteki işbirliğini de ifade eder.

Sosyal, ekonomik, ekolojik ve mekânsal boyutlarıyla dirençli yaşam alanları oluşturmak için ilk olarak bölge ölçeğinde planlama ve politikalar üretme zorunluluğu vardır. Parçalı, noktasal projelerle veya sosyal yardımlar sonucu elde edilen kısmi iyileştirmelerle bütüncül bir dirençlilik elde etmek mümkün

değildir. Yakın zamanda yaşanan depremler sonrasında etkilenen coğrafyayı göz önüne aldığımızda bu durum daha net ortaya çıkacaktır.

Tüm bu süreçlerde başarılı olmanın ön koşulu; toplumun tüm paydaşlarının katılımıyla kolektif karar alma sürecinin ve süreçte yer alacakların görev ve sorumluluklarının önceden belirlenmiş olması yani kriz eylem planlarının yapılmış olması bunun yanı sıra merkezi ve yerel idarelerin TMMOB ve bağlı Odalarıyla işbirliği içerisinde hareket edilmesidir. Kentlerin doğru yer seçiminde, coğrafi şartlarından kaynaklanan risklere karşı dirençli olmalarını sağlayan en önemli araçlardan birisi mekânsal planlardır.

Sorumluluktan Kaçamayacaklar!

Afetle mücadele konusunda büyük bir başarısızlık yaşayan, bu başarısızlığı nedeniyle binlerce kişinin yaşamını yitirmesine neden olan “tek adam rejimi”, ilk günden itibaren toplumsal algı yönetimiyle sorumluluğu üzerinden atmak için elinden gelen her şeyi yaptı.

Depremi ilk günlerinde, yaşanan yıkımın büyüklüğünü toplumdan saklamaya, her şeyin kontrol altında olduğu imajını yaratmaya çalışan iktidar, afete müdahale konusunda devlet kurumlarının beceriksizliği ortaya çıkınca “asrın felaketi” sloganıyla felaketin baş edilmesi mümkün olmayan boyutlarda olduğu algısını yaratmaya çalıştı.

Bu süre boyunca iktidar yandaşlarının hedefinde TMMOB de vardı. Önce çürük binalara TMMOB ve Odaların göz yumduğu yalanını servis ettiler. TMMOB'nin mesleki denetim yapmasının bizzat iktidar tarafından yasalarla engellendiği ortaya çıkınca bunun yerine TMMOB'nin kentsel dönüşüm uygulamalarına engel olduğu yalanına sarıldılar.

Bizler yapmış olduğumuz tüm açıklamalarda ve raporlarımızda, eğer amacına uygun olarak kullanılırsa kentsel dönüşümün afetlerle mücadele konusunda en etkili araçlardan biri olduğunun sürekli altını çiziyoruz.

Bizim yıllardır kentsel dönüşüm projelerine en büyük itirazımız, bu projelerin kentlerde afet riskini azaltmak yerine rant amaçlı lüks yapılar yaratmak için kullanılmasıdır. Kent parçalarının, “kentsel dönüşüm” adı altında, içinde yaşayanlardan bağımsız, yeni imar hakları verilerek sermaye çevrelere pazarlanmasıdır. Buralara lüks konut alanları, alışveriş merkezleri inşa edilmesidir. Kentleri bir arada tutan unsurların ve ortak kullanım alanlarının ortadan kaldırılmasıdır. Riskli yapıların dönüştürülmesi için önemli fırsatlar sunan kentsel dönüşüm uygulamalarının riskli bölgelerden değil de kentsel rantın en yüksek olduğu bölgelerden başlatılmasıdır.

Depremi bir toplumsal felakete çeviren şey, yetkililerin sorumsuzluğu ve bilimin gereklerinin yapılmamasıdır. Bugün burada depremin yıkıcı olduğu Antakya, Defne, Samandağ ve Kırıkhan ilçelerinde barınma, eğitim, sağlık, hijyen, içme suyu, gıdaya erişim, güvenlik gibi insani ihtiyaçlara yönelik problemler devam etmektedir. Bu sorunların aradan geçen sekiz aya rağmen devam etmesi ülkemiz adına utanç vericidir.

Deprem bölgesinde giderek derinleşen sorunlara çözümler üretilmemekte, felaketin üstü örtülmeye çalışılmaktadır. Deprem bölgesinin gerek yeniden yapılanmasında gerekse risk altında bulunan kentlerin depreme hazırlanmasında, sistemin bilinen modeli yeniden üretilmekte, kenti ve toplumu depreme hazırlamak yerine, depremin sonuçlarına hazırlanmak yeterli görülmektedir.

Yaşadığımız büyük kayıplar ve derin acılar bizlere bir kez daha göstermiştir ki bilimi, planlamayı ve denetimi dışlayan yönetim anlayışı, ülkemizin geleceğine yönelik en büyük tehdittir. Bu nedenle bilimin ve tekniğin sesini yükseltmek, ülkemizin geleceğini ve halkımızın yaşamını güvenceye alabilmenin en önemli, en gerçekçi yoludur.

Boşuna Okumadık!

TMMOB olarak çok uzun yıllardan bu yana ülke coğrafyamızın depremselliği, ülkemizdeki yapı stokunun depreme dayanıksızlığı, yapı denetim sisteminin kurgusal çarpıklığı nedeniyle sağlıklı işletilememesi, ülke çapında afet-acil durum ve risk yönetiminde koordinasyon ve planlama yetersizlikleri gibi pek çok yaşamsal öneme sahip konuyu ısrarla dile getirdik.

Ülkeyi yönetenlerse bilimin sesine kulak vermek yerine yıllarca sorunu daha da büyütecek adımlar atmaktan çekinmediler. Deprem vergilerini bütçe açıklarını kapatmak için kullandılar. Şehirlerdeki acil durum toplanma alanlarını ve açık/yeşil alanları imara açtılar. TMMOB'yi mesleki denetim süreçlerinden dışladılar. Yapı Denetim Sistemini tümüyle şirketlerin insafına terk ettiler. Mühendislik, mimarlık, şehir plancılığı eğitimini niteliksizleştirerek bilimsel ölçütlerle kabul edilemez bir hale getirdiler.

Coğrafi konumumuz nedeniyle her an büyük depremler yaşanması beklenen bir ülke olmamıza rağmen, çok daha fazla önem verilmesi gereken mühendislik, mimarlık ve planlama hizmetleri birer prosedür haline getirildi. Merkezi politikalardan yerel uygulamalara kadar birçok alanda bilim ve teknik dışlandı, mesleklerimiz yok sayıldı. Ülkemizin temel sorunlarının çözümünü de afetlere karşı dirençli kentleşmenin, tarımsal ve sınai üretimin, tarihi, kültürel ve doğal alanların korunmasının, toplumsal kalkınmanın anahtar gücü olan mühendislik, mimarlık ve şehir plancılığı meslekleri âdeta gözden çıkarıldı.

Biliyoruz ki, bu ülkenin geleceği, onun için hiç durmadan aklın, bilimin ve tekniğin ışığında fedakârca çalışan mühendis, mimar ve şehir plancılarına ihtiyaç duyuyor.

Bizler, TMMOB ve bağlı Odalarımızdaki faaliyetlerimizle, toplum ve kamuyu ilgilendiren birçok sorunun çözümünde çaba harcıyoruz. Kentlerimizi, doğamızı ve yaşam alanlarımızı rant ve talandan koruyoruz. Kamu zararı doğuracak, toplumun güvenliğini ve sağlığını tehlikeye atacak yanlış plan ve projeleri engellemeye, düzeltmeye, değiştirmeye çalışıyoruz. Afetler ile yıkılmayan, dirençli, sağlıklı, güvenli kentlerin inşa edilmesi için elimizden geleni yapıyoruz.

Gerek TMMOB ve odalarımızın yaptığı gerekse bölgede bulunan birimlerimizin yaptığı çalışmalarını kamuoyuyla paylaşmaya devam edeceğiz.

Mesleklerimizin toplumsal ve kamusal yönünü unutmadan ısrarla, inatla ve inançla bu çalışmalarımızı sürdüreceğiz. Bilimin ve tekniğin aydınlattığı yolumuzda kararlılıkla, yılmadan ve usanmadan mücadele ederek mesleğimize, örgütümüze, halkımıza, ülkemize sahip çıkacağız.